

Stanovisko Ústřední komise pro ochranu zvířat k prodeji ryb v živém stavu

12.12.2021

Ústřední komisi pro ochranu zvířat (dále jen „ÚKOZ“) zřizuje podle § 21 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“), ministr zemědělství jako svůj odborný poradní orgán na úseku ochrany zvířat, a to k plnění úkolů uvedených v § 20 odst. 1 tohoto zákona. V souladu s touto svou funkcí přijala ÚKOZ na svém 48. zasedání následující stanovisko k prodeji ryb v živém stavu.

Stánkový prodej živých ryb, nejčastěji kaprů obecných (*Cyprinus carpio*), v ulicích měst a obcí se uskutečňuje zejména v předvánočním období. Ačkoli je většina ryb při nákupu usmrcena prodejcem, který by k tomu měl být řádně vyškolen, zákazníkům je také umožněno zakoupit si rybu živou. V takovém případě je většinou živý kapr předán zákazníkovi v igelitové tašce či jiném obalu bez vody. K usmrcení kapra dochází často až po několika dnech přechovávání v domácnosti, obvykle ve vaně napuštěné vodou.

Při nákupu kaprů v živém stavu dochází k dramatickému snížení jejich welfare, jak dokládá i nová odborná zpráva *Rizika snížení welfare kaprů při stánkovém prodeji* Mgr. K. Svitačové a prof. Mgr. O. Slavíka, Ph.D. z České zemědělské univerzity v Praze. Jde zejména o toto rizikové nakládání s kapry:

- Zakoupený živý kapr je obvykle přenášen v igelitovém obalu bez vody, a to libovolně dlouhou dobu. Igelitový obal znemožňuje dýchání, dochází ke slepení žaberních destiček a snížení funkce žaberních laloků. Může dojít k akutní hypoxii.
- V domácnostech bývá kapr před usmrcením umístěn do vany, která je napuštěna běžnou vodou z vodovodního řádu. Pokud je teplota vody ve vaně rozdílná od teploty vody v kádích, může dojít k teplotnímu šoku. S rostoucí teplotou navíc klesá rozpustnost kyslíku ve vodě. V neposlední řadě se z hlediska welfare jeví jako problematická přítomnost chloru ve vodě, který může poškodit žábry, a tím snížit příjem kyslíku. Chlor též může poškodit kůži a při vstřebání do krve může vést až k narušení nervové soustavy.
- V případě domácí porážky kapra mnohdy dochází k neodbornému a neznalému postupu, který nezaručuje, že usmrcované zvíře je před vykrvením a po celou dobu vykrvování s jistotou omráčeno s dostatečnou ztrátou citlivosti a vnímání, aby nedocházelo k jeho zbytečnému utrpení.
- Při vypouštění živého kapra zpět do přírodní vody, byť s dobrým úmyslem ho zachránit, dojde k vyčerpání jeho energetických zásob a vlivem snížené funkce imunitního systému, případně i teplotního šoku kapr pravděpodobně uhynie.

Nákup živé ryby a následné nakládání s rybou způsobem popsaným výše by tak mohlo být posouzeno jako porušení zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, zejména § 4 odst. 1 písm. k), n) a p).

Státní veterinární správa a Rybářské sdružení ČR ve svých oficiálních veřejných vyjádřeních doporučují nechat si rybu před nákupem usmrtit odborníkem.

Stejně tak i **ÚKOZ důrazně doporučuje, aby byly ryby před prodejem vždy odborně usmrceny v místě prodeje k tomu vyškoleným personálem.**

Zdroje:

Rizika snížení welfare kaprů při stánkovém prodeji, Mgr. K. Svitačová, prof. Mgr. O. Slavík, Ph.D. , Česká zemědělská univerzita, 2021

Rybářské sdružení ČR: [Nákup vánočního kapra, Doporučení pro spotřebitele k vánočnímu nákupu ryb](#)

Vyjádření SVS z loňského roku:

Ústřední ředitel SVS Zbyněk Semerád: „Kontroly SVS se každoročně kromě hygienických pravidel zaměřují samozřejmě i na dodržování welfare zvířat. Naši inspektoři se zajímají o to, aby nebyly kádě s kapry přeplněné a ryby měly dostatek kyslíku. Další kontrolovanou oblastí je správné porážení kaprů, kdy spotřebitelům doporučujeme využít služeb proškolených odborníků přímo na stánku, než složitě přepravovat ryby domů. Každý rok upozorňujeme, aby lidé nevypouštěli ryby zpět do přírody, protože je to ohrožuje na životě. Daleko rozumnějším řešením je rybu vůbec nekupovat, než jí tak zvaně udělit svobodu.“